

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Кубах Т. Г.

доцент кафедри фінансів *Українська академія банківської справи
Національного банку України
м. Суми, Україна*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Дослідження еволюції безпекознавства дало змогу однозначно стверджувати, що кожна держава, суспільство чи особа для свого існування, збереження та прогресивного розвитку вирішує питання національної безпеки взагалі та економічної зокрема.

Проблематика сутності національної безпеки змістовно досліджується в роботах сучасних економістів. Особливо привертає на себе увагу трактування даної категоріями деякими з них. Так Б.В. Губький під національною безпекою розуміє здатність держави ефективно протидіяти впливу наявних чи потенційних загроз її існуванню і незалежному розвитку. Серед складових автор виділяє політичну, соціокультурну, військову, екологічну та економічну безпеку. В свою чергу Я.Й. Малик, що національна безпека - це стан і ступінь захищеності важливих інтересів громадянина, суспільства та держави у різних сферах життєдіяльності від внутрішніх і зовнішніх загроз, що є необхідною умовою існування та розвитку нації, збереження та примноження її матеріальних та духовних цінностей. Складовими національної безпеки на думку Я.Й. Малик є такі сфери, а саме політична, економічна, соціальна, воєнна, екологічна, науково-технологічна, інформаційна тощо. На думку З.С. Варналія національна безпека - це захищеність життєво важливих інтересів людей й громадянина суспільства і держави, за якої забезпечується сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам. Серед структурних елементів науковець виділяє оборонну, екологічну, енергетичну, продовольчу та інші види безпеки [1]. В свою чергу А.І Сухоруков зазначає, що національна безпека це системна категорія права, політичної економії та політології, тісно пов'язана з категоріями територіальної єдності й недоторканості, агресії та примусу, економічної незалежності та економічного суверенітету тощо [2].

Російські вчені представляють наступне тлумачення даної категорії: національна безпека - це захищеність життєво важливих інтересів громадян, суспільства та держави, а також національних цінностей і способу життя від широкого спектра зовнішніх та внутрішніх загроз, різних за своєю природою (політичних, військових, економічних, інформаційних, екологічних та інших). Таким чином, національна безпека, перш за все, пов'язана із захистом системи пріоритетних національних інтересів держави. На кожному історичному етапі розвитку держави органами державної влади використовуються специфічні методи та механізми забезпечення національної безпеки.

Необхідно зауважити, що системо утворюючим елементом, основною складовою національної безпеки є поняття «нація». Саме це слово дає розуміння, чому безпека є саме національною, а не державною чи суспільною. Визначення «національний» характеризує в даному вигадку все те що пов'язано з

життєдіяльністю нації в рамках конкретної держави. Треба відзначити той факт, що нація - це спільнота не тільки і не стільки етнічна, а передусім ідейна. Людей у націю об'єднує не тільки кровно-генетична спорідненість, а передусім спорідненість мети, культури, мови, єднання проти ворога, інтересів і цілеспрямована діяльність у різних суспільно-політичних сферах.

Підсумовуючі перераховані підходи, можна зробити висновок про те, що національна безпека - це здатність нації, в цілому, та державних органам влади, зокрема, попереджувати та протидіяти внутрішнім та зовнішнім загрозам будь-якого характеру, з метою збереження територіальної цілісності та незалежного розвитку держави, а також можливість захищати інтереси нації, суспільства та держави з метою примноження духовних та матеріальних цінностей.

Література:

1. Економічна безпека: навчальний посібник / ред. З. С. Варналій. - К.: Знання, 2009. - 647 с.
2. Сухоруков А.І., Ладюк О.Д. Фінансова безпека держави. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 192 с.

Кубах, Т. Г. Теоретичні аспекти національної безпеки держави [Текст] / Т. Г. Кубах // Міжнародне економічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 5-6 грудня 2014 р.). У 4-х ч. – К.: Київський економічний науковий центр», 2014. – Ч.1.